

In het vorige artikel hebben we een start gemaakt met een technische uitleg van de techniek van de opslagcalculatie. Als het goed is hebt u voor 2019 een begroting opgesteld (zie artikel 1). Deze vormt de basis voor de gegevens die nodig zijn om een opslagfactor te berekenen. Het is echter niet zo dat u vanuit de begroting simpelweg een aantal bedragen bij elkaar telt en de opslagfactor hebt gevonden.

Velen maken gebruik van een geautomatiseerd kostprijscalculatiesysteem. Er zijn verschillende systemen op de markt, maar ze hebben gemeen dat de parameters: kosten van de grondstoffen, minutenprijs en eigen cijfers alsmede tijd en receptuur in het systeem moeten worden ingevoerd. Van begroting naar opslagfactor; een uitleg op hoofdlijnen.

Kader:

Een juiste interpretatie van een calculatie hangt af van de onderliggende gegevens.

- 1 Gebruikt u in de calculatie de bruto of de netto grondstofprijs?
- 2 Elke opslagcalculatie vraagt om **de tijd** die besteed wordt aan een product. Hoe stelt u die tijd vast. Voor een charge banketproducten is dat eenvoudiger dan voor brood.
- 3 De omvang van de broodproductie is nooit per dag gelijk. In het weekend liggen de geproduceerde hoeveelheden hoger dan op maandag. Hoe gaat u hier in de calculatie mee om?
- 4 De gehanteerde minutenprijs is een gemiddelde waarin een aanname zit ten aanzien van de improductiviteit van een medewerker. Uitgaande van het brutoloon moet een correctie volgen voor ziekte, vakantie, maar ook indirecte uren in de bakkerij (schoonmaken etc.). Heeft u de juiste inschatting gemaakt? In de praktijk gaan we er van uit dat (op basis van het kostprijsloon van een medewerker) er slechts 70% van de tijd echt productief is.
- 5 De indirecte kosten zijn niet altijd eenduidig toe te rekenen aan bakkerij of winkel. Dit heeft gevolgen voor de uitkomst van de calculatie “af bakkerij”.
- 6 Producten met een sterk afwijkende (dure) verpakking vergen een andere benadering. Het is in deze specifieke gevallen aan te raden een kostprijs te berekenen exclusief verpakkingsmateriaal en de gevonden kostprijs te verhogen met de verpakkingskosten (in eurocenten) alvorens verder te rekenen.
- 7 De lokale marktsituatie kan leiden tot een commerciële prijsstelling die afwijkt van de gecalculeerde verkoopprijs.

Voor de berekening van de kostprijs van een eindproduct kan technisch worden volstaan met één enkelvoudig opslagpercentage op grondstof en (bakkerij)arbeid. Gegeven de huidige marktontwikkelingen en het toenemende belang van het derde kanaal is het beter om het opslagpercentage ‘van onderaf’ op te bouwen. De kostprijs “af bakkerij” is het vertrekpunt. Moet levering elders plaatsvinden dan moet dat bedrag weer worden verhoogd met een opslag voor handling in magazijn en transport. Hierop komt dan weer een opslag voor indirecte kosten voor dekking van de winkelverkoop. Het nu gevonden bedrag vormt de kostprijs van een product. Om de verkoopprijs te bepalen moet de kostprijs nog worden verhoogd met een bedrag of percentage aan gewenste winst en btw (6%). Vanaf 1-1-2019 9%!!

Vooralsnog beperken we ons in het voorbeeld tot de berekening van één opslagpercentage dat van toepassing is op de kostprijscalculatie van een eindproduct. In het voorbeeld zijn de kosten wel al toegerekend aan bakkerij, verkoop en logistiek. In de praktijk zult u merken dat vanuit uw boekhouding niet altijd een eenduidig antwoord volgt hoe de kosten toe te rekenen. Om dit mogelijk te maken zal soms de werkwijze binnen de administratie moeten worden aangepast. U kunt in de boekhouding gebruik maken van zogenoemde kostenplaatsen. Bij een boeking wordt dan expliciet een bestemming meegegeven waar de kosten thuis horen (kostenplaats). Als voorbeeld noemen we de post energiekosten.. De kosten worden dan niet op een algemene rekening energie geboekt, maar onderliggend specifiek op een filiaal of op de kostenplaats bakkerij. U geeft aan de boeking als het ware een extra kenmerk of label mee. Uw adviseur of accountant kan dit samen met u in uw administratiesysteem inrichten.

Van begroting naar opslagpercentage (zie rekenvoorbeeld). Let op dit is een fictief voorbeeld! De cijfers mogen ook niet indicatief worden toegepast. Een opslagfactor berekenen is maatwerk!

	Begroting 2019 (aangevuld) *	in procenten van de omzet	Direct/Indirect	Directe kosten	Indirecte kosten bakkerij	Indirecte kosten verkoop	Indirecte kosten logistiek			
Omzet										
Omzet totaal	1.462.500	100,0%								
Inkopen grondstoffen	385.000	26,3%	100% Direct	385.000						
Inkopen doorverkoop	21.500	1,5%	100% Direct	21.500						
Brutowinst	1.056.000	72,2%								
Loonkosten ongespecificeerd	565.000	38,6%	45% direct	254.250	2,0%	11.300	51,0%	288.150	2,0%	11.300
Directiesalaris	72.500	5,0%	35% direct	25.375	10,0%	7.250	50,0%	36.250	5,0%	3.625
Totaal loonkosten	637.500	43,6%								
Transportkosten	12.500	0,9%	100% indirect						100,0%	12.500
Bedrijfskosten	77.750	5,3%	100% indirect		55,0%	42.763	45,0%	34.988		
Huisvestingskosten*	121.000	8,3%	100% indirect		60,0%	72.600	40,0%	48.400		
Verkoopkosten	61.250	4,2%	100% indirect		10,0%	6.125	90,0%	55.125		
Algemene kosten	49.750	3,4%	100% indirect		45,0%	22.388	45,0%	22.388	10,0%	4.975
Afschrijvingen*	94.750	6,5%	100% indirect		45,0%	42.638	45,0%	42.638	10,0%	9.475
Som van de bedrijfslasten	919.500	62,9%		686.125		205.063		527.938		41.875
		0,0%								
Bedrijfsresultaat	46.500	3,2%								
Af: Financiële baten en lasten*	34.225	2,3%	100% indirect		55,0%	18.824	40,0%	13.690	5,0%	1.711
Af: Buitengewone baten en lasten	0	0,0%								
Resultaat voor belastingen	122.275	8,4%		686.125		223.886		541.628		43.586

* Aangevuld met correcties op huisvestingskosten, afschrijvingen en rente.

Directe kosten:

De kosten van de grondstoffen en inkopen doorverkoop zijn directe kosten. De loonkosten zijn hier niet gespecificeerd. Feitelijk stuiten we hier op het eerste probleem. De loonkosten zullen moeten worden uitgesplitst. In de praktijk zien we veelal een uitsplitsing in vier afdelingen: productie (direct), verkoop, magazijn en logistiek en overhead (indirect). In de praktijk moet u de medewerkers aan de hand van de loonstroken verdelen over de verschillende groepen. Dat moet zo zuiver mogelijk gebeuren. Een verkeerde verdeling heeft tot gevolg dat de uitkomsten van de calculaties niet juist zijn. Hetzelfde geldt voor het ondernemersloon of directiesalaris. Ook dat moet naar rato van de bestede tijd worden verdeeld over de verschillende afdelingen.

Indirecte kosten

De loonkosten worden verdeeld op basis van de afdelingen binnen het bedrijf. Ook de overige indirecte kosten moeten worden verdeeld. Deze verdeling verschilt per bedrijf afhankelijk van de specifieke kostenstructuur. Over het algemeen zal, afhankelijk van de kostensoort, een verdeelsleutel moeten worden gevonden die recht doet aan de gegeven situatie. Dat kan een verdeling zijn op basis van m² vloeroppervlakte (bedrijfs- en huisvestingskosten), omzet (verkoopkosten, algemene kosten) of verdeling van de investeringen over bakkerij en verkoop (afschrijving en rente).

De begroting is een weergave van het te verwachten resultaat en is gebaseerd op werkelijk (geprognostiseerde) kosten. Bij de calculatie kan niet altijd zonder worden gerekend met de werkelijke kosten. Soms zullen nog posten moeten worden toegevoegd om tot een goede berekening te komen. Indien de activa geheel zijn afgeschreven mag hiermee in de calculatie niet worden gerekend. De weergegeven afschrijvingen zijn te laag om van hieruit noodzakelijke vervangingsinvesteringen te kunnen doen. U dient zich voor de afschrijvingen in de calculatie te baseren op minimaal 60% van de aanschaf/vervangingswaarde van de machines. In samenhang hiermee dient ook de rentepost te worden gecorrigeerd. U dient immers rekening te houden met een calculatorisch grotere omvang van het geïnvesteerde vermogen. Ook de huisvestingskosten vragen (zeker bij een eigen pand) vaak een aanpassing. We gaan bij voorkeur uit van een vergelijkbare marktconforme huurwaarde. De correctie op de cijfers is afhankelijk van de hoogte van de stille reserves in de panden. Dit zal per geval moeten worden bezien.

Nadat de uitsplitsing is gemaakt naar directe en indirecte kosten en waar nodig de correcties zijn doorgevoerd, kan nu het opslagpercentage worden berekend:

$$\text{Indirecte kosten} * 100\% = \underline{\underline{\text{€ 809.100,=}}} * 100\% = 117,9\%$$

Directe kosten € 686.125,=

Het berekenen van de opslagfactor die gebruikt wordt voor het maken van een calculatie is maatwerk en afhankelijk van de kostenstructuur en levenscyclus van een bedrijf. Alle keuzes die worden gemaakt bij de verdeling van de kosten hebben invloed op het eindresultaat. Een calculatie kan alleen goed worden geïnterpreteerd als de achterliggende afwegingen bekend zijn en in de beoordeling van de einduitkomst worden betrokken. In een volgend artikel gaan we nader in op de bepaling van de minutenprijs en bekijken we of er nog andere manieren zijn om een kostprijs van een product te berekenen.

